

PSYCHOLOGIE DES LIEBESLEBENS II

DE MEEST VERBREIDE *ERNIEDRIGUNG* VAN HET LIEFDESLEVEN BIJ DE MAN 1912

uitweiding: frigiditeit V

- cfr veel opvallender (gerauschvolle) psychische impotentie M
- negatieve impact gedrag M
 - psychische of andere vorm van impotentie → angstneurose (R genot gewekt dat niet S/psychisch wordt gebonden)
 - aanvankelijke *Überschätzung* (verliefdheid) → *Geringschätzung* eenmaal de buit binnen is
- vanuit eigen ontwikkelingsgeschiedenis van V
 - geen *Spaltung* tussen
 - *Sexualüberschätzung*
 - *Sexualerniedrigung*niet tussen twee objecten en evenmin als kanteling tegenover hetzelfde object
 - wel *Spaltung* tussen
 - tedere liefde ten opzichte van officiële partner, seksueel frigide
 - libido ten opzichte van 'geheime', 'verboden' partner
 - door ouders niet gekend
 - seksuele trouw = geheim
 - tegenhanger van vernederde object bij man
 - cfr relatie langer geheim houden, geen seks in huis ouders (ouders mogen niet kunnen denken dat ze vrijt met haar man)

Einige Charaktertypen aus der psychoanalytischen Arbeit (1916)

Ausnahmen (uitzonderingen)

- overdracht: het in therapie zijn zelf is de therapie, moet blijven duren, therapie als *Lustgewinn* – willen in analyse niet afzien van onmiddellijk *Lustgewinn* in functie van latere genezing, onderwerpen zich niet meer aan *unliebsame Notwendigkeit*, "ik heb recht op onmiddellijke bevrediging (liefde?)" = *fordern Entschädigung* – geen overdrachtsliefde die doet werken, "ik wil niet werken"
- voorbeelden
 - Richard III (Shakespeare): "ik mag zelf onrecht begaan zoveel als mij belijft, mijn boosaardig asociaal genot najagen"
 - vrouw
 - *Anspruch auf Vorrechte und Befreiung von sovielen Nötigungen des Lebens*
 - *Erbitterung so manche Tochter gegen ihre Mutter ... dass sie sie als Weib anstatt als Mann zur Welt gebracht hat*
 - Jodendom (niet aldusdanig genoemd, wel op gealludeerd)
- achtergrond = narcisme, imaginair
 - getroffen door lot, reëel of objectief benadeeld zonder eigen schuld = *frühzeitige Kränkung unseres Narzissmus* (1914, dus juist voordien)
 - gehandicapt (erfelijk of 'mismeesterd'), lang ziek als kind, etc
 - *Frauen betrachten sich als infantil geschädigt, ohne ihre Schuld um ein Stück verkürzt und zurückgesetzt*
 - *Völker mit leidenschweren Vergänglichkeit* (Joden)
 - krijgen effectief voorrechten – die doen *Unbotmäßigkeit* (insubordinatie, verzet) tegenover het lot nog stijgen

Wel expliciet als weerstand tegen de *psychoanalytische Arbeit* van de vrije associatie onder overdracht situeren zich de drie *Charaktertypen* uit de tekst van 1916, met de gelijknamige titel "Einige Charaktertypen aus der psychoanalytischen Arbeit". Het betreft een bepaald type uitzondering, een bepaald type mislukking en een bepaald type misdadiger.

Een eerste karaktertype, waarop Freud effectief botst in de loop van zijn analyses, zijn de *Ausnahmen* of 'uitzonderingen'. Een bepaald type patiënt blijkt zich niet te kunnen houden aan de *unliebsame Notwendigkeit* of de 'bittere noodzaak' van de vrije associatie, vanaf een bepaald punt slagen zij er dus niet meer in om te werken onder overdracht, uit liefde tot hun analyticus. In plaats daarvan beginnen ze plots zijn exclusieve liefde op te eisen - zonder daarvoor te hoeven werken: "Ik ben uitverkoren, ik moet als enige niet werken voor Uw liefde!"

Volgens Freud blijkt het in dergelijke gevallen vaak te gaan om een imaginair te noemen eis tot schadeloosstelling, bij mensen die in hun vroegste kindertijd effectief zwaar getroffen worden door het lot, zonder dat hen zelf enige schuld trof. Daardoor zijn ze onherstelbaar gekwetst in hun narcisme. Ze zijn bijvoorbeeld gehandicapt geboren, lang ziek geweest als kind, of ooit 'mismeesterd' geworden door de geneeskunde.^{1[19]} Delicater is al dat Freud ook De Vrouw als dusdanig in die reeks plaatst: in het algemeen zouden vrouwen zichzelf immers beschouwen als *infantil geschädigt, ohne ihre Schuld um ein Stück verkürzt und zurückgesetzt*. Uiteindelijk brengt dat ook de vrouw tot een weigering van het werk van de vrije associatie; verbitterd tegenover de moeder die hen niet als man op de wereld zette, verlangt ze bij wijze van compensatie gratis liefde van een vaderlijke analyticus. We nemen inderdaad aan dat dit overdrachtsprobleem zich bij voorkeur manifesteert in verhouding tot een analyticus die zich in de vaderlijke positie verschanst, een neiging die Freud inderdaad niet vreemd was.

^{1[19]} Meer algemeen, op cultureel vlak, suggereert Freud dat ook volkeren met *leidenschweren Vergänglichkeit* - zwaarbeproepte volkeren dus, zoals zijn eigen Joodse volk – uitverkoren menen te zijn.

Freud blijft streng: in het belang van de analysant, de vrouw bijvoorbeeld, heeft het geen zin om in te gaan op die narcistische eis om niet te hoeven werken voor de liefde. In de kindertijd van al die 'objectief benadeelde categorieën' is immers al meer dan voldoende gebleken dat het toekennen van privileges, bij wijze van compensatie, hun *Unbotmäßigkeit* of 'opstandigheid' tegenover hun lot slechts kan aanzwengelen.

PSYCHOLOGIE DES LIEBESLEBENS III

TABOE VAN DE MAAGDELIJKHEID

(ontmaagding als taboe voor M en als oorzaak van frigiditeit bij V)

1917

MODERN:

ONTMAAGDING = PRIVILEGE ECHTGENOOT – MAAGDELIJKHEID ALS 'GOED'

redens voor 'waarde' maagdelijkheid

- sociologisch
 - uiting van exclusief bezitsrecht V, monogamie
 - Durant – "The story of civilisation"
 - institutie van eigendom verandert maagdelijkheid van een gebrek in een deugd
 - maagd = garantie van trouw (psychologisch gegeven) en dus dat eigendom niet in handen van stiekeme, buitenechtelijke kinderen zal terechtkomen
- psychologisch

V vervalt tot seksuele Hörigkeit tegenover wie haar eerst bezit – hoort hem definitief toe, seksueel gebonden, bezit, lijfeigene

 - horige = halfvrije aan heer onderworpen, onder hofrecht levend – serfdom
 - *medieval Europe*
 - *tenant (huurder) farmer was bound to a hereditary plot of land and to the will of his landlord – cultivating a plot of land that was owned by a lord – provided his own food and clothing from his own productive efforts. A substantial proportion of the grain the serf grew on his holding had to be given to his lord. The lord could also compel the serf to cultivate that portion of the lord's land that was not held by other tenants (called demesne land) – had to use his lord's grain mills and no others*
 - *iets anders dan slave: bought and sold without reference to a plot of land.*
 - *lack of many of the personal liberties*
 - *lack of freedom of movement; he could not permanently leave without his lord's permission.*
 - *could not marry, change his occupation, nor dispose of his property without his lord's permission.*
 - *bound to his designated plot of land and could be transferred along with that land to a new lord.*
 - *often harshly treated and had little legal redress against the actions of their lords*
 - *could become a freedM only through manumission, enfranchisement, or escape.*
 - cruciaal bij het in stand houden van huwelijk (sociologisch)

- Krafft-Ebing uitvinder begrip *geschlechtliche Hörigkeit*
 - normaal: cultureel bepaalde horigheid V ten opzichte van man
 - abnormaal (neurotisch)
 - vanuit combinatie liefde & wilzwakte
 - verdergaand dan wetten en zeden vereisen
 - één M wordt belichaming van alle mannen, De Man
 - horigheid als gevolg van liefde, liefde als voorwaarde voor horigheid
 - perversie (maso)
 - verhoogd tot slavernij, door verhoogde liefde & wilzwakte
 - tegen wetten en zeden
 - liefde gevolg van horigheid, horigheid als voorwaarde voor liefde
 - cfr Paulhan "Le bonheur dans l'esclavage", voorwoord "Histoire d'O" (SA verwijst)
- des te horiger naarmate de overwonnen weerstand tegen ontmaagding (tegen het daarin verwachte genot) groter was
 - *Hörigkeit* = verslaving aan genot waartegenover men eerst weerstand had
 - heden minder weerstand bij V, dus ook minder horig en minder trouw aan man
- cfr weerstandanalyse – soort seksuele horigheid (suggestibiliteit, verslaving aan analyse, analytiscus) bij analysant proportioneel aan de weerstanden (tegen genot) die analytiscus overwonnen heeft
- seksuele horigheid man
 - heden meer dan vroeger
 - horig ten opzichte van V die hem over psychische impotentie heen helpt (die *Spaltung* opheft)
 - cfr merkwaardige huwelijken, tragische lotgevallen (M met lager geplaatste V) – voornamelijk in Amerika volgens Freuds briefwisseling

PRIMITIEF:

ONTMAAGDING = TABOE VOOR ECHTGENOOT – SCHRIK VOOR ONTMAAGDING

maagd is taboe

- echtgenoot mag niet ontmaagden
- enkel door bepaalde daartoe gekwalificeerde mannen

cfr drie tijden

- instrumentele ontmaagding door 'priester' (Ander)
- schijncoïtus (of echte coïtus) door dubbels van M (ander)
- eigenlijke coïtus door echtgenoot

VERKLARING TABOE ONTMAAGDING

1. Blutscheu, Bluttabu

- samenhangend met taboe menstruatie = sadistische voorstelling coïtus (door geest, als beet van of een of ander beest – 'voorouder' die dat meisje bezoekt)
- bij ontmaagding vreest men in zelfde positie te geraken, concurrentie met 'voorouder'
- cfr lapsus Kristien Hemmereichs "toen hij haar ontmaagde" – combinatie orale en sadistische theorie van ouderlijke coïtus
- echter in andere rituelen wordt wel bloed vergoten (besnijdenis, excisie clitoris, etc.)

2. Erstlingsangst

- angstneurose met *Angstbereitschaft*, ten opzichte van alle nieuwe (*Unheimliche* nieuwe)
- leidt tot preventieve ceremonie, fobische maatregelen
- volgens theorie van angstneurose vanuit seksuele onvrede?

3. Taboe op V in haar geheel als seksueel wezen

- in alle fasen van haar seksuele ontwikkeling: menstruatie, ontmaagding, zwangerschap, bevalling, kraambed, etc (menopauze?)
- primitieve beperkingen zowel in verlangen als liefde, weinig vrijheid M tegenover V
 - *désir*
 - M moet zich voor elke belangrijke onderneming onthouden van seksueel contact
 - geslachten in dagelijks leven gescheiden
 - geen gezinsleven, groep mannen primeert op gezin
 - Ven ook in eigen groep, ontwikkelen soms zelfs eigen taal (woordenschat)
 - slechts doorbroken bij welbepaalde gelegenheden, op welbepaalde plaatsen
 - *amour*: zwak *Liebesstreben* bij primitieve man, geen grote discours over De Liefde
- verklaring:
 - voor M is V 'vreemd'
Narzissmus der kleinen Unterschiede (bei sonstiger Ähnlichkeit)
 - leidt tot *Geringschätzung*, *Feindseligkeit* en *Ablehnung der Weiblichkeit*
 - reden: *Kastrationskomplex*: M vreest besmet, verzwakt te worden door Vheid en zo *Tüchtigkeit* te verliezen (prestatie)
 - cfr verslappend effect coïtus als model
 - cfr *Rücksicht* die V krijgt door coïtus, krijgt zo invloed op man

4. ambivalentie

- theorie "Totem und Tabu": taboe altijd als oplossing van ambivalentieconflict
- dubbele houding tegenover maagdelijkheid – vanuit dubbel gevolg van ontmaagding
 - ontmaagding als cultureel 'goed' voor M –
omdat ze V aan M ketent via seksuele horigheid (cfr supra)
 - taboe ontmaagding, gevreesd als persoonlijk gevaar voor M –
omdat ze bij V archaïsche vijandigheid jegens M ontketent (cfr infra)

cfr Mantegazza

V = tempel – M in eerste instantie tempelschenner (vijandigheid), maar eenmaal binnen wordt hij god van die tempel (horigheid)

VANWAAR VIJANDIGHEID TEGENOVER M BIJ ONTMAAGDING?

1. R: fysieke pijn?
 - geen verklaring voor vijandigheid volgens Freud
 - overspoeld door Ander genot (Lacan) – cfr geval SA van vriendin van obsessieel
2. I: narcistische krenking door lichamelijke verminking (maagdenvlies gescheurd)
 - rationalisatie "vermindering seksuele waarde"
 - cfr uitzonderingen – gratis liefde eisend zonder daarvoor hoeven te werken, dus niet echt vijandigheid, wel compensatie
3. S: *unfertige Sexualität* in relatie tot vader
 - slechts genot uit verboden coïtus (met vader)
 - verdeeld tussen verboden eerste coïtus (met vader) (ontmaagdingsfantasie) en maagd blijven – cfr Dora
 - fascinatie door seksuele lectuur (Mantegazza – "Physiologie der Liebe" = Italiaanse arts), samen met de door haar omwille van haar Vheid mateloos bewonderde Mvr K – echter verraden door Mvr K: als Dora Mr K beschuldigt van avances beschouwt men dat als fantasie geïnspireerd door Mantegazza
 - twee dromen met spanning tussen ontmaagdingsfantasie en maagd willen blijven
 - eerste droom
 - ontmaagdingsfantasie, vanuit objectverhouding met Mr K (= Vbw wens)
 - tegenreactie: verlangen om huis uit te vluchten, met vader, om maagdelijkheid te behouden
 - tweede droom
 - ontmaagdingsfantasie, vanuit identificatie met Mr K – als positie tegenover het mysterie van de Vheid van Mvr K (= Vbw wens), mvr K als hoer
 - tegenreactie: uren alleen in beate bewondering verzonken voor de Sixtijnse Madonna in Dresden (= maagdelijke moeder), kan daar niets over zeggen
 - kijkt naar Maagd vanuit identificatie met jongeM (neef)
 - zichzelf is de Maagd – Madonna als favoriete *Gegenvorstellung* wanneer meisje zich seksueel beschuldigd voelt, in de mate dat ze zich seksueel beschuldigd voelt vervalt ze in fascinatie voor Maagd
 - mvr K als maagd (*entzückend weissen Körper*)
 - ontgoocheling in eerste legaal toegestane coïtus vergeleken met verboden coïtus waarnaar zo verlangd werd – leidt mogelijks tot agressie ten opzichte van ontmaagder
 - cfr seks minder bevredigend als anderen (ouders) daarvan weten, toestaan – geheim houden seks om ervan te kunnen genieten (zeker van eigen door niemand beïnvloede wil)
 - fixatie libido aan vader:
 - V gunt slechts de vader haar maagdelijkheid
 - echtgenoot onbevredigende plaatsvervanger vader, waarop ze dan kwaad wordt

- Penisneid (*Kastrationskomplex – Männlicher Protest*)
 - nijd = jaloers + vijandig tegenover man-met-penis
 - castratiewens tegenover man, penis willen houden (cfr "L'empire des sens" – Oshima)
 - niet alleen kwaad op ontmaagder, maar uiteindelijk vooral op moeder die haar zo heeft gemaakt (latere Freud, privatie Lacan)
- besluit: *unfertige Sexualität* V = *La Femme n'existe pas*
 - geen eindpunt in ontwikkeling, blijft hangen aan vader (met verbod én penis)
 - ontlaadt zich op de eerste de beste M waarmee coïtus
 - *unfertige Sexualität* (Freud) = *La femme n'existe pas* (Lacan)

HOE VANGT MANNENMAATSCHAPPIJ VIJANDIGHEID ONTMAAGDE V OP?

- primitief:
 - ontmaagding door *Vaterersatz*
 - priesters, tovenaars, erfgenaam van verboden vader
 - cfr Middeleeuwen *ius prima noctis* kasteelheer met dochters van zijn horigen
 - achteraf wordt die weer ontoegankelijk, verboden – waar gaat dan agressie naar toe?
 - *Tobiasehe*
 - kuisheid eerste drie nachten – om te vermijden dat M sterft in eerste huwelijksnacht
 - Cfr Jung over het verhaal van Tobias (boek Tobit, Oude Testament)
 - bruidegom van Sara al zeven keer gestorven in eerste huwelijksnacht, nog voor de ontmaagding – vader wanhopig
 - Tobias door God beschermd om haar te ontmaagden – dat weet vader niet, en hij begint graf delven = doodswens vader tegenover schoonzoon, vaderersatz (geest) doodt al haar mannen – dat voelt Sara: algemeen ook zo dat maagd schrik heeft voor reactie van haar vader tegenover haar ontmaagder?
 - instrumentele ontmaagding door symbolische fallus
 - Indië: houten *lingam*
 - Rome: maagd op stenen phallus van Priapus
 - Griekenland: meisjes in rivier voor huwelijk, water als semen, ontmaagd door rivier
 - cfr drie tijden in primitieve ontmaagding = scheiding tussen fallus en fallusdrager
 - instrumentele ontmaagding door 'priester' (Ander, vaderssubstituut)
 - ceremoniële, rituele schijncoïtus (soms ook echt) door plaatsvervangers M (anderen, gelijken)
 - eerste coïtus door echtgenoot
- modern: morgengave (*Morgengabe, morgincap*)
 - niet bij Freud, wel Mantegazza (Dora-lectuur)
 - gift die bruidegom bij verloving beloofde aan voogd of clan van de bruid – slechts na eerste huwelijksnacht, dus na ontmaagding, als erkenning maagdelijkheid – komt de bruid zelf toe, onder andere voor wanneer ze weduwe zou worden – bovenste grens bepaald (tot 1/3 van het vermogen van de man), staat deel van zijn vermogen (seksueel?) af
 - poging tot verzoening, om vijandigheid af te weren, offer?
- postmodern:
 - Serge André: ontmaagding is niet meer eerste penetratie van maagdenvlies, maar eerste genot
 - grootste probleem niet meer vijandigheid van V ten opzichte van ontmaagder, maar haar 'onverschilligheid' ten opzichte van hem als fallusdrager, het feit dat haar genot boven zijn fallus uitgaat, het Ander genot – hoe reageert de postmoderne M daartegen?

HOE VANGT V HAAR VIJANDIGHEID BIJ ONTMAAGDING OP?

frigiditeit = hét antwoord van de V op de ontmaagding

dubbelheid van de reactie van de V op de ontmaagding (horigheid én vooral de vijandigheid) is niet alleen probleem voor M maar ook voor V:

- primitieve M lost dat op door taboe
- moderne V lost dat op door frigiditeit

1. normaal

- zou enkel *Hörigkeit* resulteren uit ontmaagding
- content met haar vent

2. hysterie

- frigiditeit begint bij ontmaagding
- meestal bij ontmaagding geen gevoel, geen genot
- verdeeldheid V tegenover ontmaagder (*Hörigkeit* en vijandigheid) leidt tot *Hemmung* = wederzijdse opheffing van bevrediging (die moet zorgen voor *Hörigkeit*) en vijandigheid
- cfr compromis hysterie
- soms gevolgd door angstneurose, in de mate dat er teveel R genot was dat niet kon gebonden door beperkte seksuele voorstellingen (S)
- meestal geleidelijk tot bevrediging na herhaalde coïtus
- leidt echter ook vaak tot blijvende frigiditeit – toch binnen dat eerste huwelijk, in relatie tot de ontmaagder

3. dwangneurose

- vijandigheid tegenover ontmaagder na elke bevredigende coïtus
- eerst bevrediging die moet zorgen voor binding van de *Hörigkeit*, daarna vijandigheid
- cfr twee tijden dwangneurose (*Ungeschehen machen*)
- hoe meer ze klagen dat coïtus geen genot oplevert, hoe zekerder dat die wel genotvol was – cfr *Verneinung*

MISREKENING MODERNE MAN

- wil *per se* eigen V ontmaagden
- hecht meer belang aan daardoor beloofde seksuele horigheid (V als eigen bezit, als 'goed', kapitalisme) dan aan het gevaar van haar vijandigheid jegens hem – misschien omdat hij weet dat die vijandigheid zich niet echt op hem zal ontladen, maar de V gewoon seksueel doet blokkeren, haar frigide maakt, neemt frigiditeit op de koop toe
- echter misrekening
 - V kan, op Ubw berekenende wijze, in horigheid aan ontmaagder blijven hangen zolang ze vijandigheid nog niet volledig heeft uitgeleefd, daarna kan ze scheiden ...
 - ... en tweede relatie aangaan – daarin blijkt ze dan niet meer frigide: vijandigheid in eerste relatie uitgeput

ONTMAAGDING = 'GOED' – KUNST : ONTMAAGDING BLIJFT DESONDANKS TABOE

- Anzengruber – "Jungferngift"
 - komedie: boerenpummel laat zich door zijn vriend wijsmaken dat hij zijn mooie bruid eerst met hem moet laten huwen, vermits ze haar eerste M in het graf gekregen heeft – moet dus maar wachten tot zijn bereidwillig zich opofferende vriend sterft
 - Cfr gifslang die men eerst in doek laat bijten, en die dan hanteerbaar wordt
- Hebbel – "Judith en Holofernes"
 - maagd Judith biedt zich aan aan vijandige veldheer Holofernes – en onthoofd hem daarna in zijn slaap
 - castratie na ontmaagding
 - in Bijbel was Judith weduwe en werd ze dus niet ontmaagd – bij Hebbel wel, juister:: seksuele verlangen Judith en haar ontgoocheling, kwaadheid na zijn eerste vervulling (dus niets met opofferingsbereidheid te maken)
- Schnitzler – "Das Schicksal des Freiherrn von Leisenbog"
 - afgewezen minnaar van courtesane vervloekt eerste die met haar zal slapen (soort nieuwe maagdelijkheid gegeven)
 - zij nodigt een van haar aanbidders uit voor een nachtje
 - die krijgt een hartaanval als hij verneemt wat haar motief was om hem eindelijk toe te laten – ironie (*selffulfilling*)
- Kristien Hemmerechts – "toen hij haar ontmaagde ..."

ÖKONOMISCHE PROBLEM MASOCHISMUS

1923

- Probleem maso voor lustprincipe (lusthuishouding)
 - Lust niet louter kwantitatief te verklaren
 - Kwalitatief element nl Todestrieb
 - Nirwanaprinzip = Tendenz Todestrieb
 - Lustprinzip = Anspruch Libido
 - Realitätsprinzip = Einfluss Aussenwelt

- **Maso – 3 Gestalten**

- Erogenen

- Bedingtheit Sexualerregung
 - Grund – vanuit biologie
 - Maakt alle ontwikkelingsfasen van libido mee → wisselende Umkleidungen
 - Oraal: angst om door vader/totemdier opgegeten te worden
 - Anaal-sadistisch: wens door vader geslagen te worden
 - Fallisch: Kastration obwohl später verleugnet
 - Genitaal: für die Weiblichkeit charakteristische Situation des Koitiertwerdens und des Gebärens

- Femininen

- Ausdruck femininen Wesens
 - Best observeerbaar – minst raadselachtig
 - Freud enkel bij M
 - Twee vormen
 - Phantasien
 - Met of zonder onanie
 - impotent
 - reale Veranstaltungen
 - Perverser
 - Doel op zich – of ifv potentie en coïtus
 - Manifeste inhoud
 - Vaak vanuit iets mispeuterd (schuldgevoel) ...
 - ... en daarvoor Sühne (boete)
 - Gebonden
 - Geslagen
 - Gedwongen tot gehoorzaamheid
 - Vernederd, bevuild
 - geblinddoekt
 - Zelden: verminkingen – en zeker niet aan ogen of genitaliën
dus zeker niet zo ernstig als sadistische Grausamkeiten
 - Deutung
 - Behandlung wie ein schlimmes Kind
(schlimm = infantiele onanie!)
 - Eine für die Weiblichkeit charakteristische Situation
Kastriertwerden (Blendung), Koitiertwerden, Gebären
Übereinanderschichtung des Infantilen und des Femininen
echter a potiori (= uitgaande van het belangrijkste, meest valide) noemt Freud dit masochisme feminien
 - Moralischen
 - Norm Lebensverhaltung (behavior)
 - Wichtigste Erscheinungsform – vanuit Ubw schuldgevoel

UNTERGANG ÖDIPUSKOMPLEX

1924

- **Fallische fase Sexualentwicklung – phallische Genitalorganisation**
 - genitale centraal
 - echter enkel M genitaal
 - Ve genitaal onontdekt gebleven
bij ontdekking Ve genitaal: morfologisch Unterschied → Verschiedenheiten
psychische ontwikkeling tussen man/V (Anatomie = Schicksal cfr Napoleon)
 - = Oedipuscomplex
 - latentietijd
ontwikkelt niet tot definitieve genitale organisatie – maar verzinkt
- **Jongen**
 - Fallische fase
 - Penis centraal om twee redenen:
 - Basis van narcisme (trots)
 - Fallisch genot: afvoer Erregungen Oedipus – vanuit Organgefühl dat penis een rol moet spelen in Liebesverkehr met moeder
 - Twee vormen Oedipus
 - Actief: vader vervangen en zoals hem met moeder verkehren → vader = hindernis
 - Passief: moeder vervangen en zich zoals haar door vader laten beminnen → moeder = overbodig
 - Ondergang fallische fase (Oedipus)
 - hypothese 1: fylogenetisch
door erfelijkheid geprogrammeerd
 - hypothese 2: ontogenetisch
interne onmogelijkheid = onvermeidlichen Enttäuschungen (pijnlijke ervaringen)
Bezit moeder? ↔ Uitblijven verhoopde bevrediging (bv doordat haar liefde en zorg naar concurrent!)

- hypothese 3: structureel
castratiedreiging
 - Castratiedreiging door Frauen
Echter afgezwakt en gecamoufleerd
 - Beroepen zich op vader of doctor
 - Bedreigen niet penis maar hand
 - Niet omwille van spelen met penis maar omwille van bedplassen (= gevolg van spelen met penis = kinderlijke pollutie)
 - Reactie jongen
 - Voorbereid door twee ervaringen
 - Spenen (Entziehung borst)
 - op potje gaan (Abtrennung kaka)
 - Eerst geen reactie – Unglauben, Ungehorsam
 - Nachträgliche reactie onder invloed van observatie V genitaal (Penismangel bij gelijkaardig wezen)
 - Einde beide vormen van Oedipus, omdat ze allebei Penisverlust
 - Actieve: castratie = straf
 - Passieve: castratie = voorwaarde
 Kiest voor narcisme penis – laat bevrediging via penis in relatie tot moeder vallen
- hypothese 4: geboortetrauma
- Resultaten ondergang Oedipus = latentietijd
 - Vader
Identificatie = in ik geintrojecteerd = überich
 - Moeder – twee lotgevallen libido
 - Deels: deseksualisering en sublimering
 - Deels: zielgehemmt en in tedere Regungen veranderd
 - Penis – latentietijd
 - Gered ...
 - ... maar lahmgelegt, Funktion aufgehoben
- Impact Oedipus na puberteit: normaal/neurose
 - verdringing Oedipus → pathologisch
 - Zerstörung en Aufhebung Oedipus → normaal

- Meisje
 - Duisterder en onvollediger materiaal (onbegrijpelijk waarom)
 - Fallische fase = Oedipuscomplex
 - Clitoris aanvankelijk als penis beleefd
 - observatie penis jongen
→ vergelijking → zu kurz gekommen (Benachteiligung, Minderwertigkeit)
 - Mheidscomplex
enkel in verhouding tot zichzelf, niet in verhouding tot volwassen Ven, tot de moeder dus:
 - Eerst troost: zal later groeien
 - Nadien: aanvaardt castratie als vollzogenen Tatsache
Ausschaltung Kastrationsangst
 - Éénduidig Oedipus
 - Moeder: Substitutie moeder
 - Vader: Feminine instelling tov vader
 - Penis: poging tot schadeloosstelling voor Verzicht auf Penis
wens om kind van vader te krijgen (via symbolische Gleichung verglijding van penis→kind)
 - Ondergang Oedipus/fallische
geen Zerstörung of Aufhebung maar Abbruch fallische fase – langzaam verlaten
 - Hypothese 3: structureel
nee! Immers geen castratie-angst!
 - Hypothese 2: ontogenetisch
 - vrees Liebesverlust (waarmee bedreigd wordt door opvoeding = aussere Einschüchterung)
 - wens kind van vader niet vervuld
unvermeidlichen Enttäuschungen (pijnlijke ervaringen) = voortgezette Versagung van gewenste kind (bv door harde Züchtigung door vader!)
 - Na Oedipus
 - Peniswens en wens kind van vader blijven in Ubw
 - Helpen V om haar latere seksuele rol in te nemen
 - Transformatie sexuellen Strebungen in zielgehemmte tedere (makkelijker door minder sadisme ingevolge Verkümmierung penis)

EINIGE PSYCHISCHE FOLGEN DES ANATOMISCHEN GESCHLECHTSUNTERSCHIEDES 1925

- **Context**
Therapie ↔ Frühzeitanalyse
- **Mheid en Vheid**
theoretische constructen met onzekere inhoud
- **Interessante auteurs**
 - Abraham (altijd belangrijkste voor Freud, eigen leerling)
 - Ven
 - Horney
 - Deutsch
- **Jongen**
 - Voor Oedipus
 - Tedere identificatie met vader – zonder rivaliteit om moeder
 - Onanie = spontane Organbetätigung?
→ bedwateren
 - Oerscène – vanuit oerfantasieën?
 - Oedipus
 - Dubbelzinnig Oedipus – vanuit biseksuele aanleg
 - actief
 - Behoudt object (moeder) van voorgaande fase (orale & Pflege)
 - Vader wordt rivaal – vanuit reële omstandigheden
 - Passief
Moeder vervangen als liefdesobject van vader = feminine instelling
 - Onanie
wordt uitlaat voor erregungen Oedipus
 - Observatie V genitaal
heeft geen effect (unschlüssig, Verneinung)
 - Ondergang Oedipus
 - Oedipus zerschellt, Zertrümmerung
 - Door castratiedreiging tov onanie – vaker tov bedwateren
dus door narcistische interesse voor penis
Nachträgliche effect (Affektsturm) van observatie V geslacht
 - Post Oedipus
 - Abscheu en triomferende gerinschatting tov V als verminkt schepsel
 - Twee componenten
 - Libidobezettingen opgegeven, gedeseksualiseerd en deels gesublimeerd
 - Objekte dem Ich einverleibt als Kern van Überich – Überich komt ipv Oedipuscomplex

- Meisje
 - Voor Oedipus
 - Moeder als object
(geen verdere uitleg!! Moeder/borst)
 - fallische fase
 - Ontdekking genot eigen clitoris/penis
Bij Lutschen/Wonnesaugen → genot clitoris/penis als ersatz voor verlies tepel (cfr latere fellatiofantasie)?
 - Observatie grotere penis broer = anatomische Geschlechtsunterschied drie mogelijke reacties
 - Verleugnung
 - niet gevaarlijk in kindertijd – in volwassenheid echter psychose
 - weigert Tatsache castratie te erkennen
overtuigd dat ze penis bezit, gedraagt zich alsof ze M ware
 - Meteen klaar met oordeel en besluit
 - Ze heeft het gezien
 - weet dat ze het niet heeft
 - wil het hebben = penisneid tov überlegenes Gegenstück
lotgevallen penisneid
 - penisneid blijft bestaan = Mheidscomplex
hoop toch nog penis te bekommen en man-gelijk te worden
 - overwinning penisneid = Anerkennung narzistische Wunde = Erkenntnis des anatomischen Geschlechtsunterschiedes
Geen persoonlijke straf, maar algemeen geslachtskenmerk er blijven echter veel gevolgen van die overwonnen penisneid
 - Minderwaardigheidsgevoel (cfr litteken) – cfr waarheidskern
Adler: clitoris = minderwaardig orgaan, M protest = Abrücken von der weiblichen Linie
& geringschatting V (cfr man)
 - Jaloezie als karaktereigenschap
cfr onaniefantasie “Kind geschlagen”
 - eerste tijd: vader slaat de rivaal waarop ik jaloers ben
 - derde tijd: geslagen kind = geliefkoosd = clitoris
 - moeder beschuldigd van Penismangel
 - Keert zich tegen de moeder
 - Vaak gemaskeerd door kwaadheid op moeder omdat ze rivaal liever ziet (jaloezie)
 - Auflehnung gegen fallische/M/clitorale onanie
 - Volwassen V minder geneigd tot masturbatie?
 - Kan op dit punt toch niet concurreren met jongen
 - Belangrijk voor Entfaltung Weiblichkeit

- Oedipus
 - Sekundäre Bildung met lange voorgeschiedenis
castratiecomplex maakt Oedipus mogelijk
 - wens naar kind van vader = kleines Weib geworden
 - penis
wens naar kind
via voorgetekende symbolische Gleichung Penis=Kind
 - vader
neemt vader als object vanuit die kinderwens
 - moeder
daarom wordt moeder een concurrente – jaloers op moeder
 - eerste vaginale sensaties
echter nog vooral clitorale onanie (vanuit wens naar kind van vader)
 - ondergang Oedipus
 - castratieangst is geen motief om Oedipus te beëindigen
 - langzaam verlaten (door angst voor liefdesverlies, via opvoeding dus?)
 - verdringing
 - Na Oedipus
 - Oedipus blijft sterk meespelen (want niet echt vernietigd, enkel verdrongen)
 - Vaderbinding
 - Behoud vaderbinding
intensiteit en taatheid vaderbinding
 - Opgeven vaderbinding → vaderidentificatie = terugkeer tot Mheidscomplex
 - Überich
Nooit zo unerbittlich, unpersönlich, unabhängig van zijn affectieve oorsprongen
 - Minder rechtsgevoel
 - Minder neiging tot onderwerping aan Noodwendigheden van het leven
 - Zich meer laten leiden door tedere en vijandige gevoelens
- Geldt eigenlijk ook voor merendeel der mannen

ÜBER DIE WEIBLICHE SEXUALITÄT 1931

- Preoedipale fase
 - Pre-oedipus = soort negatief Oedipus
- Object
 - Overdekt door Oedipus (cfr Griekse overdekt Minoïsch-Mykenische beschaving)
- Moeder
 - eerste object
 - eerste object
 - Exclusieve & sterke binding
 - Langdurig (tot 4j)
 - 'verdrongen'?

zeer moeilijk te vatten: altersgrau, schattenhaft, kaum wieder belebbar als ob es einer besonders unerbitterlichen Verdrängung erlegen ware

 - door vaderoverdracht op Freud (vaderbinding kunnen vasthouden)?
 - Ve analytica's (Lampl-de Groot, Deutsch) krijgen daar meer zicht op (dankzij hulp van overdracht op Mutterersatz)?
- Sexualziele

Schwenkung/Umwendung passief→actief→passief
principe: slechts één libido met actieve (=Me?) en passieve (=Ve) doelen
(ik: hier niet gezegd libido=M)

 - van passief ...
 - Erlebnisse – sexuell mitbetont, kind geniesst daarvan
 - oraal: gezoogd, gevoed
 - anaal: gereinigd
 - fallisch: gereinigd Körperpflege, gekleed und zu allen Verrichtungen angewiesen
moeder opent fallische fase→ moeder=verleidster
(later op Vater überschrieben)
 - V
 - Auflehnung daartegen, poging dat op te heffen
 - ... naar actief ...
 - principes
 - Erlebnisse zelf actief doorvoeren
zelf uitvoeren wat voordien passief ondergaan werd
 - M
 - voorkeur daarvoor

- vormen
 - zelf zuigen ipv gezoogd worden, etc
handelend subject tov moeder als object
 - met pop spelen = zelf moeder spelen
 - activiteit Vheid
 - exclusieve moederbinding zonder vaderobject
 - seksuele activiteit tov moeder
moeilijk echt te herinneren
 - zeer duister op het moment zelf
 - achteraf geïnterpreteerd in overdracht op de vader (vanuit Oedipus)
 - ook altijd al in verdrongen vorm
 - fasen
 - oraal
angst om door moeder vermoord te worden
(angst om door moeder opgevreten te worden (enkel bij man?))
= Verwandlung van orale agressie tov moeder
 - anaal-sadistisch
grootste weerstand tegen Klystieren
woede-aanval na Klystieren = orgasme
 - fallisch
actieve clitorismasturbatie bij voorstelling van moeder
cfr wil moeder het kind-rivaal gegeven hebben
 - ... en terug passief (in oedipale)
 - Bij afwending van moeder: Absinken der aktiven en Anstieg der passiven Sexualerregungen
echter ook passieve ontgoocheld → hele seksualiteit beperkt
 - resterende passieve maken overgang naar vaderobject mogelijk
 - Vader
 - Niet veel meer dan een lastige rivaal
 - Erogene zone
 - Bisexualiteit
 - M clitoris
 - V vagina
- Cfr ook twee fasen: eerst M, pas later specifiek V

- **Normaal Oedipus**
 - Positief Oedipus
 - Twee Aufgaben (in vergelijking met jongen):
 - Wechsel im Geschlecht des Objektes
Umtausch Objekt: moeder (stark) → vader (intensiv)
Hoe vindt ze weg naar vader? Waarom maakt ze zich los van moeder?
 - Geschlechtswechsel van het subject
Aufgeben leitende erogene Zone: Me clitoris → Ve vagina
 - Geen analogie met jongen (geen Elektracomplex)
cfr jongen:
 - Liefde tov moeder + rivaliserende haat tov vader
 - Observatie V genitaal = Kastrationsmöglichkeit
narcistisch belang dat aan behoud penis gehecht wordt → Einschränkung infantiele seks
 - Umbildung Oedipus
 - Eindresultaten
 - Schaffung Überich (= verinnerlijking Vaterinstanz) → Einreihung in Kulturgemeinschaft (= Überich los van vader)
 - Geringschatting tov 'gecastreerde' V → Hemmung Objektwahl & homo (vanuit ondersteuning door 'organische factoren')
 - Castratie → begin Oedipoes
 - Observatie geslachtsverschil → zwiespältige Einstellung
 - Erkenntnis
 - Tatsache eigen castratie
 - Überlegenheit M & eigen Minderwertigkeit
 - Sträuben
tegen die onaangename situatie
 - Drie ontwikkelingswegen mogelijk
 - Abwendung van seks – Einstellung Sexualleben
 - vanuit Erkenntnis Kastration
 - ontevreden met clitoris → stopt met fallische Me masturbatie & verlies Mheid op andere gebieden
 - Männlichkeitscomplex – trotzige Überbetonung der Männlichkeit
 - Vanuit Verleugnung (term hier niet!!)
 - Hält in trotziger Selbstbehauptung an die bedrohte Männlichkeit fest
 - Hoop ooit penis te bekommen
 - Fantasie M te zijn
 - Kan leiden tot homo
 - Normaal – Ansätze zur endgültigen Weiblichkeit
 - recht omwegige ontwikkeling
 - oedipuscomplex geschapen door castratie

- afwenning actieve Sexualstrebungen van moeder
toewending tot vader met resterende passieve sexualstrebung
 - pre-oedipaal
passief tov moeder → actief tov moeder
 - oedipaal
 - Absinken der aktiven en Anstieg der passiven Sexualerregungen
echter ook passieve ontgoocheld → hele seksualiteit beperkt
 - resterende passieve maken overgang naar vaderobject mogelijk
- afwenning van moeder – motieven:
 - exclusiviteitseis kinderlijke liefde
→ jaloezie tov rivalen om moederliefde
 - dubbelzinnigheid moeder ivm fallisch/me masturbatie clitoris
 - verleidt tot masturbatie
 - eerst fantasieloos, spontaan gevonden
 - echter ook opgewekt door lichaamsverzorging door moeder
(echte verleiding gebeurt vaak genoeg, om te beschwichtigen=sussen, te doen slapen, afhankelijk te maken – ik: ook door moeder?)
 - verbiedt die dan (ik: via dreiging liefdesverlies??)
 - masturbatie stopt → Auflehnung/Groll tov moeder
 - koppig vasthouden aan masturbatie → Männlichkeit
 - machteloze strijd tegen masturbatie
 - dubbelheid meisje tov castratie
 - eerst: eigen defect onmiddellijk aanvaard (als individuele tegenslag) – echter met verwachting die penis toch nog te krijgen
 - later: besef algemeenheid van dat defect → entwertung vheid en dus ook van de moeder
 - moeder benadeelt – cfr dubbel verwijt:
 - fallisch
moeder gaf niet het juiste genitaal, liet mij als v geboren worden
 - orale
moeder gaf mij niet voldoende (lang) melk
 - effectief te vroeg gespeend in onze cultuur (na 9 maand)
 - echter kinderlijke gier is onverzadigbaar
 - ambivalentie moederbinding
 - enige voldoende reden voor uiteindelijke vijandigheid tov moeder
 - ambivalentie inherent aan eerste=sterkste gevoelsbinding
 - cfr eerste huwelijk vanuit sterkste verliefdheid → tweede huwelijk beter
 - actieve Se Sexualerregungen afgeremd
- Ondergang Oedipus
 - Oedipus al te vaak niet overwonnen

- **Gevolgen Oedipus**
 - Geringere culturele gevolgen (= V als sociaal wezen) van Zerfall Oedipus
 - Terugkeer preoedipale moederbinding (latere Bedeutung=impact)
 - Etiologie pathologie
 - Hysterie
bijzonder kenmerk van de Weiblichkeit
 - Paranoia
angst om door moeder omgebracht (opgegeten) te worden
= projectie vijandigheid (gewekt door Einschränkungen Erziehung en Körperplege)
 - Liefdesleven
 - Jeugd
 - strijd met moeder
 - Keuze man: vanuit oedipale vaderbeeld
 - huwelijk
 - Kampf mit den Ehemann = herhaling slechte verhouding tot preoedipale moeder
regressie – terugkeer verdrongene

- Discussie
 - Grinstein
 - Psychische Folge anatomisch Geschlechtsunterschied → hevige reactie in London
 - Freud behandelt die Londense reacties echter alsof ze spontaan verschenen, en dus niet als reactie op zijn tekst
 - Alles daarin al te vinden
maar onoverzichtelijk door
 - Poging om terzelfder tijd Überich en schuldgevoel te verhelderen
 - Volgen van complicatie van terugkeer tot de verlaten moederbinding
 - Abraham 1921
 - Onovertroffen (M / leerling Freud!!)
 - Vergeten: eerste exclusieve moederbinding (louter oedipaal?)
 - Lampl – de Groot 1927
 - Vergeten: vijandigheid als motief voor afwending van moeder
 - Deutsch 1930
 - ivm maso
 - fout: fallische activiteit = identificatie met vader
 - Fenichel 1930
 - Goed: tegen Kleins situering van Oedipus vanaf 2j
niet verzoenbaar met volwassen analyses en langdurigheid preoedipale moederbinding
 - Horney 1926
 - Kritiek op Freud:
 - overschatting primaire penisneid
 - Latere Mheidsstreven vanuit secundaire penisneid, als afweer van Ve binding aan vader
 - Freud:
 - Intensiteit eerste Libidoregungen is inkomensurabel met latere
 - Afweer Vheid vanuit Mheidsstreven dat eerste uitdrukking vond in penisneid
 - Jones 1928
 - Verkeerd: fallisch stadium = secundaire Schutzreaktion

DIE WEIBLICHKEIT

VORLESUNG XXXIII

1933

- d Freud

Freud onzeker – recht van spreken (mein Lizenz nicht sicher)?

- Anatomie=wetenschap

- M = zaadcel en zijn drager – V = eikel en zijn drager
→ secundaire geslachtskenmerken (niet constant!)
- Anatomische bisexualiteit: M in V en V in M

Besluit: V of M door onbekende bepaald

- Psychologie

- Uitgangspunt: psychische bisexualiteit
in termen van M=actief of V=passief
- gedrag (Benehmen)
M = actief gedrag – V = passief gedrag
 - bloss Gefügigkeit gegen Anatomie (uiterlijk) und Konvention
 - werkelijkheid
 - V vaak zeer actief gedrag
 - M passieve Gefügigkeit nodig om met andere mannen te kunnen samenleven
- Doel (Ziel)
M = actief doel – V = passief doel (via veel activiteit bereikt)
 - sociale orde dringt V in passief doel
 - Constitutioneel voorgeschreven en sociaal opgelegde onderdrukking agressie →
Ausbildung maso Regungen = erotische Bindung van naar binnen gerichte
destructieve tendensen
maso = echt V
maso bij M = M + V trekken!

- **Psychoanalyse**

- Doel

- Niet beschrijven wat V is (wezen, essentie)
 - Wel onderzoeken hoe V wordt, hoe V zich ontwikkelt uit biseksueel aangelegd kind

- Uitgangspunt: Triebanlage

- Niet van belang, teveel individuele variatie
 - Minder agressief, koppig, zelfgenoegzaam
 - Meer behoefte aan tederheid → afhankelijker cfr sneller zindelijk te maken (concessies!)
 - Intelligent, levendiger meer op buitenwereld gericht, sterker objectbezettingen
 - Es gibt nur eine Libido
libido heeft an sich geen geslacht
 - M te noemen vanuit conventionele gelijkschakeling activiteit=M
 - Zeker niet V te noemen
libido meer dwang aangedaan wanneer hij in dienst van vrouwelijke functie is geperst – ‘natuur’ houdt minder rekening met Ansprüche van vrouw

- Pre-oedipaal

- Algemeen

- Zoals man
 - Duur lang – tot 4j
 - Niet te zien op moment zelf slechts nachträglich vanuit pathologische Isolierung en Übertreibung
 - Verhouding tot vader/moeder
 - Moeder = object
 - Vader = slechts lastige rivaal
 - Kenmerken libido/Regungen
 - Actief en passief
 - Ambivalent: teder en agressief (verschijnen slechts na hun verandering in Angstvorstellungen)

- Fasen

- Orale

- Moeder = eerste object in Anlehnung aan bevrediging
 - Later: angst vermoord of vergiftigd te worden (paranoia)

- Sadistisch-anale

- Fallische

- Kleine Mädchen = kleiner Mann
Jongen speelt met kleine penis – meisje idem met nog kleiner clitoris
 - Vagina nog unentdeckt
wel vaginale sensaties – echter moeilijk te onderscheiden van anale of Vorhofsensationen
 - Cfr wens om moeder kind te maken/baren
 - Cfr spelen met poppen = Mutteridentifizierung, passief→actief
 - Moeder = verleidster (Wirklichkeit: Körperpflege wekt clitorale lust) → later: vader = verleider (unwahr, verleidingsfantasie)

- Oedipale
 - erogene zone: clitoris→vagina
 - object: moeder→vader
 - moederbinding gaat ten gronde – motieven?
Haat, vijandigheid vanuit lange lijst Klachten en Beschwerden tov moeder
 - Spenen
= Te weinig melk gekregen = Mangel aan liefde
 - ergens wel juist: zoogtijd in het Westen te kort
 - echter Gier onstillbar zodat het het verlies van moederborst nooit verschmerzt (verkroppen, te boven komen)
 - Ander kind
= Rivaal voor eten – onttroond, beroofd, in zijn rechten geschaad
 - Unmässigkeit Liebesansprüche = laten geen deling toe
 - → Groll tov ontrouwe moeder – toont zich in:
 - stoutheid, onvolgzaam, prikkelbaar
 - doet weer in zijn broek
 - dubbelheid moeder
 - verbiedt masturbatie/lust ...
 - ... waartoe ze zelf aanleiding heeft gegeven / heeft leren kennen
Unerfüllbarkeit Sexualwünsche
 - ambivalentie kind
 - wie leidenschaftlicher es sein Objekt liebt desto empfindlicher wird es gegen Enttäuschungen und Versagungen → ophoping vijandigheid
 - Zelfs mildste opvoeding = dwang

- castratiecomplex
enige specifiek moment/motief
 - Anblick penis
merkt sofort Unterschied én zijn Bedeutung
voelt zich ernstig beeinträchtigt
 - Reacties
 - in narcisme gekrenkt door beter uitgeruste jongen
 - Penisneid = wil ook zoiets hebben
dus eerst gezien als individuele tegenslag (niet geldend voor moeder)
 - moeder verantwoordelijk voor Penismangel = Benachteiligung door moeder
 - ontdekt dat ook moeder gecastreerd is (haar liefde gold de fallische moeder)
→ laat moeder vallen
→ vrouw ontwaard door haar Penislosigkeit
 - Drie ontwikkelingsrichtingen
 - Sexualhemmung = neurose
 - Afzien van actieve/fallisch/clitorale bevrediging in relatie tot moeder → verdringt groot deel Sexualstrebungen überhaupt
 - Heftige strijd tegen onanie (rol van de moeder overgenomen)
 - Männlichkeitskomplex = Charakterveränderung
 - vorm/componenten
 - Weigert castratie te erkennen
 - overdrijft in trotziger Auflehnung haar bisherige mannelijkheid
 - houdt vast aan clitorale/fallische bevrediging
 - vlucht in identificatie met fallische moeder of vader
 - effecten later
↔ sommige analytici (Horney/Jones) minimaliseren belang eerste Schub van Penisneid
 - verlangen naar Fähigkeit om intellectueel beroep uit te oefenen – cfr motief voor analyse:
 - Neid en Eifersucht
 - Homo
Vanuit constitutioneel grote activiteit
Eerst oedipale wending tot vader → echter ontgoocheling in vader → regressie tot vroegere mannelijkheid
Cfr twee praktijken (moeder en kind spelen & man en vrouw spelen)
 - Normale vrouwelijkheid
 - Vagina
 - Vader – penis=kind

- Ontstaan vaderbinding en verlangen naar kind
 - Wending tot vader met behulp van reterende passieve Regungen
 - Verwacht nu penis van de vader (na Versagung vanwege moeder)
 - peniswens→babywens – via oude symbolische equivalentie penis= kind moeder wordt rivale die alles krijgt van vader = versterking vijandigheid tov moeder
 - Oedipus = Hafen/Ruheposition die meisje binnenloopt na lange en woelige ontwikkeling
- Post-oedipus
 - Psychische starheid en onveranderlijkheid
 - Man rond 30j = jongendlich, unfertig, ontwikkelingsmogelijkheden
 - Vrouw rond 30j = alsof ze uitgeput is geraakt door de lastige ontwikkeling tot vrouw
 - Narcisme
 - Meer behoefte om bemind te worden dan om te beminnen
 - Lichamelijke Eitelkeit
haar Reize = late schadeloosstelling voor seksuele minderwaardigheid (Penisneid)
 - Socio-culturele gevolgen
 - Minder zin voor gerechtigheid
 - Bildung Über-Ich moet lijden onder Oedipus = rustplaats
 - Neid niet voldoende verwerkt
 - Minder sociale interesse
dissociale van elke Liebesbeziehung (Liebenden én gezin)
 - Minder vermogen tot sublimering
 - Frigiditeit
libido meer dwang aangedaan wanneer hij in dienst van de vrouwelijke functie is geperst – ‘natuur’ houdt minder rekening met Ansprüche van vrouw
cfr frigiditeit = vaak psychogeen en dus vatbaar voor beïnvloeding (ik: structurele frigiditeit)
 - Schaamte
 - Oorspronkelijk doel: defect genitaal verbergen
cfr uitvinding techniek vlechten en weven (schaamharen van nature met elkaar vervilt → schaamharen vervlechten)
 - Echter later: veel conventioneel als men denkt

- Objektwahl
 - Volgens narcistisch ideaal = man die meisje zou willen zijn
 - Volgens oedipaal ideaal = vader die meisje zou willen hebben twee tijden in verhouding tot man
 - Gelukkig eerste deel: man = vader
 - Ongelukkig tweede deel
 - Haat tov moeder overgedragen op man – strijdt tegen man zoals ze vroeger tegen moeder streed
 - man tot haar kind maken – en moeder tegen hem spelen
 - Terugkeer identificatie met moeder na geboorte eerste kind → herbeleving ongelukkig huwelijk ouders
- Tweede huwelijk vaak bevredigender
 - geen regressie meer tot moederbinding)
- in elk geval: Liebe man en vrouw sind um eine psychologische Phasendifferenz auseinander = geen rapport sexuel!!
- Kind
 - geluk vervulling kinderwens, vooral bij jongetje (met penis)
 - moeder tov zoon: meest volkomen, minst ambivalente van alle menselijke verhoudingen
 - moeder kan op zoon ambitie overdragen die ze zelf moest onderdrukken – verwacht daarvan de bevrediging van de rest van haar mannelijkheidscomplex
- Bijdragen door vrouwen
 - McBrunswick
 - Eifersuchtsparanoia
 - Lampl de Groot
 - fallische activiteit
 - Deutsch
 - moeder-kind relatie in homo gereproduceerd

ABRISS

1938

- Biologische geslachtsonderscheid
 - Raadsel
 - bisex
 - Psychologische uitdrukking geslachtsonderscheid
 - Eerst enkel reflexen van biologische onderscheid
 - Ook bisex
 - Onafdoende conventionele/empirische gelijkschakeling M=actief/sterk – V=passief/zwak (gedragsniveau)
 - Uiteindelijke psychologische uitdrukking geslachtsonderscheid via Oedipus
 - Uitgangspunt voor M en V identiek
eerste object = moeder
 - Moederborst
 - Kind onderscheidt borst niet van eigen lichaam
 - Borst *abgetrennt* (van eigen lichaam) en naar buiten verlegd (moeder lichaam) → narcistische bezetting van dat object
 - Moeder als persoon
 - Lichaamsverzorging verschaft lust → moeder=verleidster
- Identiek als kind niet borst van moeder kreeg en niet door haar werd verzorgd
- Borst toch nooit genoeg, altijd te kort
 - Nog groter Sehnsucht als kind niet door moeder werd verzorgd

- Verdere ontwikkeling M/V moet afzonderlijk beschreven
 - M
castratiedreiging maakt einde aan Oedipus
 - V
 - Castratiecomplex opent oedipus
→ eenvormiger Oedipus
 - Ziet penis jongen → benijdt hem penis (Penisneid) & orgaanminderwaardigheid
 - Probeert jongen te evenaren = clitorale/fallische masturbatie → onbevredigend → minderwaardig als persoon
 - Drie mogelijke reacties
 - Stopt masturbatie – offert vaak ook heel seksualiteit op
 - blijft bij verlangen om jongen te worden
 - mannelijke Züge (bv mannelijk beroep)
 - in extreme gevallen: homo
 - weg naar normale vrouwelijkheid
 - Zich schadeloos proberen stellen voor defect
 - Afwending van moeder-object
 - Motief: so mangelhaft ausgestattet
 - Leidt tot identificatie met moeder
cfr vroeger: poppenspel
nu: moeder als rivaal, moeder vervangen bij vader
 - Dubbele haat tov moeder
preoedipaal: versagt Penis
oedipaal: concurrente bij vader
 - Toewending to vader
 - Wens van hem zijn penis te krijgen
 - Wens van hem een kind te krijgen
 - Effecten van oedipus
 - Blijft in Oedipus steken – cfr relatie met M
 - Keuze M naar Eigenschappen vader – erkent zijn autoriteit
 - Liefde tot orgaan vervolledigen tot liefde voor drager orgaan
 - Peniswunsch blijft ook in analyse zeer moeilijk te beïnvloeden

•

•

• V

•

•